

ZONDAG 15.

Over het lijden van Jezus Christus.

De kennis van de Middelaar of Zaligmaker bestaat uit deze twee delen, n.l. dat men kenne: 1. Zijn Persoon, en 2. Zijn ambt, waardoor Hij ons verlost heeft en zalig maakt. Het eerste deel is tot dusver verklaard in de vorige Zondagsafdelingen, waarin onderwezen is, hoe men Zijn Persoon kennen moet: 1e. van Naam, en 2e. in Zijn naturen.

Nu volgt de verklaring van Zijn ambt, waardoor Hij ons de verlossing en zaligheid 1e. verkregen en verdiend heeft; 2e. hoe Hij ons die toepast. Deze beide zaken doet Hij in verschillende staten. Het eerste heeft Hij gedaan in de staat van Zijn vernedering. Het tweede doet Hij in de staat Zijner verhoging. De Heere Christus heeft voor ons de verlossing en zaligheid verkregen en verdiend door een volkomen voldoening voor onze zonden, die daarin bestond, dat Hij voor ons, d.w.z. in onze plaats de straf geleden heeft, die wij naar Gods gerechtigheid voor onze zonden verdiend hadden.

Endit lijden van onze Zaligmaker wordt verder in de volgende Artikelen tot uitdrukking gebracht: „Geleden onder Pontius Pilatus, gekruisigd, gestorven, begraven en nedergedaald ter hel.” Daarin wordt het lijden beschreven: 1e. in het algemeen, wat de Zaligmaker heeft geleden, n.l. de straf die wij door onze zonden verdiend hadden; 2e. in het bijzonder, wat Hij geleden heeft: 1e. uitwendig, n.l. dat Hij is gekruisigd, gestorven en begraven; 2e. innerlijk, in Zijn ziel, n.l. dat Hij is „nedergedaald ter hel.”

In deze Zondagsafdeling wordt verklaard, 1e. in het algemeen: het woordje „geleden”, Vraag 37; 2e. in het bijzonder, waarom Hij 1. onder Pontius Pilatus geleden heeft, Vraag 38, en 2. gekruisigd is, Vraag 39.

Vraag 37: Wat verstaat gij onder het woordeke „Geleden”?

Antwoord: Dat Hij naar lichaam en ziel, de ganse tijd Zijns levens op aarde, maar inzonderheid aan het einde Zijns levens, de toorn Gods tegen de zonde des gansen menselijken geslachts gedragen heeft a), opdat Hij met Zijn lijden, als met het enige zoenoffer b), ons lichaam en onze ziel van de eeuwige verdoemenis verlost, en ons Gods genade, gerechtigheid en het eeuwige leven verwierf c).

a. Jes. 53 : 4v. en 12, Matth. 26 : 38; 27 : 46, Hebr. 5 : 7v., 1 Petrus 2 : 24: 3 : 18.

b. Rom. 3 : 25, 1 Tim. 2 : 5v., 1 Joh. 2 : 2; 4 : 1 en 10.

c. Jes. 53 : 5 en 11, 1 Petrus 2 : 24, 2 Kor. 5 : 21, Kol. 1 : 14, Hebr. 5 : 9; 9 : 12.

Verklaring van Vraag 37.

Eerst dient men in acht te nemen de volgorde van de Geloofsartikelen. (Zoals de kennis van Jezus Christus uit twee delen bestaat, n.l. 1e. uit de leer van de Persoon van Christus, en 2e. uit de leer van Zijn ambt, zo wordt dezelfde orde aangehouden in de Geloofsartikelen). Want over de Persoon des Middelaars handelen de voorafgaande Artikelen: „Ik geloof in Jezus Christus, Zijn eniggeboren Zoon, onze Heere; ontvangen van de Heilige Geest, geboren uit de maagd Maria.”

De andere Artikelen, die nu volgen, tot aan het derde deel — van de Heilige Geest — toe, handelen over het ambt van de Middelaar. In dit ambt zijn twee graden of

standen op te merken, 1e. de vernedering, en 2e. de verhoging. Tot de vernedering behoren deze Artikelen: „Geleden onder Pontius Pilatus, gekruisigd, gestorven en begraven, nedergedaald ter hel”; en tot de verhoging, dat „Hij ten derde dage is opgestaan van de doden, opgevaren ten hemel, zittende ter rechterhand Gods, des Vaders.” Het laatste Artikel over de wederkomst ten oordeel behoort tot de voleindiging van de verheerlijking, wanneer God zal zijn alles en in allen.

Het ambt en de weldaden van Christus zijn even verschillend, als de oorzaak en hetgeen daaruit voortgebracht is. Zo is het ambt de oorzaak, waardoor de weldaden voortkomen; of gelijk het geld onderscheiden is van de schenking ervan. De weldaden zijn hetgeen door het ambt verkregen is; het ambt is de verkrijging en de schenking van die weldaden. In de Geloofsartikelen gaat men van de ontvangenis en geboorte dadelijk over op het lijden en de dood van Christus. Niet alsof er in het leven van Christus niets opmerkenswaardig zou zijn, daar Hij daarin toch de blijken gaf van Zijn vernedering en van Zijn gehoorzaamheid aan God Zijn Vader. Maar ten 1e. omdat in deze korte Geloofssom niets aangeroerd wordt dan hetgeen in eigenlijke zin onze verlossing betreft, en dat onze algehele zaligheid in het lijden en in de dood van Christus gelegen is;

ten 2e. omdat Zijn ganse leven niet anders dan een voortdurend lijden geweest is. Intussen worden ook vele dingen zeer nuttig afgeleid uit de geschiedenis van Zijn levensloop, zoals de Evangelisten die beschreven hebben. Want deze geschiedenis wijst uit, dat alle voorzeggingen der Profeten in deze Christus samenkomen en vervuld worden; en daarmee wordt bevestigd, dat deze Persoon de Middelaar is. Zij onderwijst ons ook inzake Zijn vernedering en gehoorzaamheid, die Hij aan de Vader voor ons bewezen heeft.

Over het lijden van Christus.

Drie hoofdpunten behoort men vooral bij het lijden van Christus te overdenken:

1. De geschiedenis van de Evangelisten beschreven, zoals die met de profetieën overeenstemmen.
2. De oorzaken, die Christus tot dat lijden aangedreven hebben, en de vruchten daarvan.
3. Het voorbeeld, waardoor ons Christus door het lijden is voorgedaan in de heerlijkheid.

In het antwoord van de Catechismus worden twee stukken onderwezen: 1e. wat het betekent, dat Christus geleden heeft; en 2e. het doel, waartoe. Maar om dit beter te kunnen verstaan, hebben wij op de volgende kwesties achtereenvolgens te letten:

1. Wat Christus geleden heeft; of: wat onder het woordeke „Geleden" verstaan moet worden.
2. Naar welke natuur Christus geleden heeft.
3. Welke oorzaken Christus tot het lijden hebben bewogen of aangezet.
4. Tot welk doel Christus geleden heeft, en welke vruchten Zijn lijden voortbrengt.

1. *Wat Christus geleden heeft, of: wat onder het woordeke „Geleden" dient te worden verstaan.*

Onder het lijden worden al die zwakheden, ellende, weemoed, pijn naar ziel en lichaam verstaan, waaraan Christus om onzentwil onderworpen was van het uur

van Zijn geboorte af, tot de laatste ademtocht toe; of: daaronder wordt verstaan de gehele vernedering, maar vooral het laatste deel van Zijn leven, waarin Hij de uiterste pijnen naar ziel en lichaam, ja zelfs de dood geleden heeft, en dat om onze zonden wil; waarover Hijzelf uitroept, Matth. 26 : 38: „Mijn ziel is geheel bedroefd tot de dood toe”, en Matth. 27 : 46: „Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?” En de profeet Jesaja zegt in hfdst. 53 : 4: „Waarlijk, Hij heeft onze krankheden op Zich genomen en onze smarten, die heeft Hij gedragen; doch wij achtten Hem, dat Hij geplaagd, van God geslagen en verdrukt was.”

(Lansbergen. In de Catechismus wordt het lijden van Christus aldus beschreven: „dat Hij de toorn Gods tegen de zonde des gansen menselijken geslachts gedragen heeft.” Dit was het ambt van de Middelaar, dat Hij de ellende Zijns volks op Zich nemen moest en die voor hen dragen. Zo verklaart het Jesaja, Jes. 53 : 4: „Waarlijk, Hij heeft onze krankheden op Zich genomen”, enz.; en Johannes de Doper, Joh. 1 : 29: „Zie, het Lam Gods, Dat de zonde der wereld wegneemt”; en Petrus, 1 Petrus 2 : 21: „Christus — zegt hij — heeft voor ons geleden.” En terstond daarna verklaart hij, hoe Hij geleden heeft, 1 Petrus 2 : 23v.: „Die, als Hij gescholden werd, niet wedschold en als Hij leed, niet dreigde; maar gaf het over aan Dien Die rechtvaardig- lijk oordeelt; Die Zelf onze zonden in Zijn lichaam gedragen heeft op het hout; opdat wij der zonden afgestorven zijnde, der gerechtigheid leven zouden; door Wiens striemen gij genezen zijt.” Hieruit blijkt dus, dat Christus zo geleden heeft, dat Hij de toorn van God tegen de zonde van het ganse menselijke geslacht gedragen heeft.

Hier dient men ook op te merken, hoe lang Christus geleden heeft; hetgeen in de Catechismus ook uitgedrukt wordt, n.l. dat Hij „de ganse tijd Zijns levens op aarde, maar inzonderheid aan het einde Zijns levens” heeft geleden.

(Lansbergen, Bastingius). Dat Christus dus de ganse tijd van Zijn leven Zich zo gewillig, om onzentwil, aan allerlei tegenheden onderworpen heeft, is geen gering deel van Zijn lijden, en moet er wel in de allereerste plaats toe gerekend worden. Zodra Hij te Bethlehem geboren is, werd Hij in de stal in de kribbe gelegd; en Hij was zo arm, dat Hij de milde handreiking van de Wijzen (uit het Oosten) nodig had. Terstond na deze ellendige geboorte moest Hij naar Egypte vluchten, en daar in ballingschap verkeren. Daarna is Hij Zijn ganse leven vol arbeid en moeite geweest, tot Hij dertig jaar oud was. En toen Hij nu gedoopt was, is Hij toen niet dadelijk door de satan in de woestijn verzocht geworden? Welk een ontelbare smaadheden heeft Hij geleden! Hoe dikwijls heeft Hij moeten vluchten! Hoe menigmaal hebben Hem Zijn vijanden lagen gelegd! Welk een haat, lasteringen en vervolgingen moest Hij verduren, behalve honger, dorst en alle vermoeienissen naar Zijn lichaam, en droefenissen naar Zijn geest! Maar vooral heeft Hij geleden aan het einde van Zijn leven, toen Hij door Judas verraden, door de krijgsknechten gevangen en naar de hogepriester geleid werd, en van deze naar de rechter Pilatus, en van Pilatus weer naar Herodes; toen Hij door de krijgsknechten bespot en beschimpt, bespogen en met doornen gekroond, gezeseld en voor nog erger dan een moordenaar gehouden werd! En daarna onschuldig ter dood veroordeeld, werd Hij weggeleid, terwijl Hij Zijn kruis Zelf droeg, naar de Hoofdschedelplaats, waar zij Hem aan het kruishout nagelden, en nadat Hij zeer zware smart naar Zijn ziel geleden had en aan het kruis zeer smadelijk en op allerlei manier gepijnigd werd, en het nu alles volbracht was, heeft Hij Zijn hoofd gebogen en de geest gegeven.

Zo heeft Christus geleden:

1. missende de hoogste gelukzaligheid, vreugde en alle goederen, die Hij als Gods Zoon en rechtvaardig Mens mocht en behoorde te genieten (Matth. 4 : 2 en 21 :

18).

2. Hij heeft alle zwakheden der menselijke natuur, zoals honger, dorst, vermoeidheid, droefheid en pijn naar ziel en lichaam, en wat dies meer zij, uitgenomen de zonde, ondervonden (Joh. 4 : 6 en 7 en 19 : 28). Ziet dit alles in een enkel woord van Paulus samengevat, Hebr. 4 : 15.

3. De allergrootste armoede en gebrek, waarom Hij klagen moest (Matth. 8 : 20): „De Zoon des mensen heeft niet, waar Hij het hoofd neerlegge" (Vgl. ook 2 Kor. 8 : 9).

4. Tal van beledigingen, smaadheden, lasteringen, lagen, leugens, godslasteringen, verwerping en verachting enz. (Matth. 9 : 34 en 12 : 24, Luk. 11 : 54; vgl. ook Ps. 22 : 7): „Ik ben een worm en geen Man", en (Jes. 53 : 2): „Als wij Hem aanzagen, zo was er geen gestalte, dat wij Hem zouden begeerd hebben."

5. De verzoeken van de duivel: „in alles verzocht" (Hebr. 4 : 15). 6. De smadelijke dood des lichaams aan het kruis (Fil. 2 : 8). 7. De allerzwaarste pijnen der ziel, en het gevoel van Gods toorn tegen de zonden van het ganse menselijke geslacht, die Hem de alldroevigste klacht aan het kruis afpersten: „Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?" (Matth. 27 : 46), alsof Hij had willen zeggen: Waarom wendt Gij deze, a, zo grote pijn niet van Mij af?

Iemand zou zich erover kunnen verwonderen, hoe Gods Zoon zo verslagen en versaagd was, dat Hij in deze klachten uitbrak, aangezien de Kerkelijke geschiedenissen ervan spreken, dat tal van martelaren zich moediger gedroegen in het verdragen van de tormenten (foltering). Daarop dient men echter te antwoorden, dat er een groot onderscheid is tussen het lijden en de straffen van Christus ener- en van de martelaren anderzijds. Toen Laurentius op het rooster lag, heeft hij de vreselijke toorn van God tegen zijn zonden of tegen die van anderen niet ervaren; zoals Christus, de dood vrezende, de verschrikkelijke toorn van God tegen de zonde der gehele wereld heeft moeten doorstaan, volgens Jes. 53 : 4-6. En God betoonde Zich aan Laurentius niet als een vertoornd en slaande Rechter, zoals aan Christus, maar als een verzoend en genadig Vader. Ook heeft Laurentius niet de verschrikkingen des doods en der hel ervaren, zoals Christus, maar hij heeft een zeer grote vertroosting gesmaakt, omdat hij om de belijdenis van het Evangelie en voor de Naam van Christus leed. Ook was hij ervan verzekerd, dat hem de zonden door en om de Zone Gods, de Middelaar, op Wie God ze geworpen had, vergeven waren; zoals er geschreven staat: „Zie, het Lam Gods Dat de zonden der wereld wegneemt", Joh. 1 : 29. Daarom geschiedde het dat Laurentius met meer standvastigheid en kloekmoedigheid in zijn marteldood geweest is, dan Christus schijnt te zijn in Zijn lijden voor de verlossing der wereld. En hoewel Christus' mensheid met de Godheid verenigd was, kon Hij toch bloed zweten in het hofken; hetgeen Hem in deze woorden deed losbreken: „Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?" Niet, alsof de (twee) naturen vanéén gescheurd waren, maar de mensheid werd door de Godheid voor enige tijd verlaten, het Woord rustende — zoals Ireneüs zegt — en geen hulp en verlossing aan de verslagen mensheid betonende, totdat het lijden voldoende volbracht was.

Hieruit laat zich verstaan, dat het *lijden van Christus* op drieërlei wijze van *het lijden der martelaren* verschilde:

1e. In de gedaante van het lijden. Want Christus heeft zowel naar lichaam als ziel de toorn Gods tegen de zonden ervaren. De martelaren werden alleen naar het lichaam gepijnigd, maar zonder Gods toorn te gevoelen.

2e. In de bewegende oorzaak. Christus leed niet om Zijne, maar om onze zonden.

Maar de martelaren lijden niet om de zonden van anderen.

3e. In het doel, waartoe zij lijden. Christus heeft geleden, opdat Hij de Vader een rantsoen(geld) tot onze verlossing zou betalen. De martelaars lijden voor de belijdenis des Evangelies, opdat zij door hun bloed de waarheid bevestigen en aan God een offerande der gehoorzaamheid bewijzen.

Tegenwerpingen vanwege Christus' zoenoffer voor ons.

Tegenwerping 1. Een onschuldige behoort niet te lijden voor een schuldige, volgens Gods rechtvaardigheid. Daarom is het in strijd met de regel van de Goddelijke rechtvaardigheid, dat Christus, Die onschuldig was, voor ons, schuldigen gestraft werd.

Antwoord. Het is niet in strijd met Gods rechtvaardigheid, wanneer een onschuldige voor de schuldigen lijdt, mits deze voorwaarden daarbij (vervuld) zijn.

1e. Wanneer de onschuldige zichzelf vrijwillig aanbiedt (letterlijk: presenteert).

2e. Wanneer hij een volkomen betaling kan aanbrenge, en metterdaad brengt.

3e. Wanneer hijzelf niet onder de last omkomt, maar uit de dood wederom opkomt.

4e. Wanneer hij ook bewerken kan en metterdaad bewerkt, dat zij voor wie hij voldoening schenkt, later niet meer zondigen.

5e. Wanneer hij van dezelfde natuur is als degenen, voor wie hij voldoet. Wanneer zulk een betaler in onze plaats gesteld wordt, dan geschiedt er niets dat in strijd is met Gods rechtvaardigheid. En zulk een Betaler is Christus. Want Hij heeft al deze dingen gedaan, en volbrengt ze, en Hij heeft dezelfde natuur als wij, Hebr. 2 : 14 en 17. Want Hij is een waarachtig Mens, vlees van ons vlees, en been van onze benen, terwijl wij leden van Zijn lichaam zijn, 1 Kor. 12 : 17, Ef. 5 : 30. Daarom is, omwille van deze vereniging met Hem, Zijn lijden ook het onze. Want wanneer het gehele lichaam gestraft wordt, dan lijden ook alle leden. Daarom zeggen de Apostelen eenparig, dat wij allen tezamen geleden hebben en gestorven zijn in Christus, Rom. 6 : 3-5, 1 Kor. 5 15.

Tegenwerping 2. Tussen schuld en betaling dient een evenredigheid (proportie) te bestaan. Maar tussen de zonden van ontelbare mensen en de betaling van één Mens bestaat geen vergelijking. Daarom is het lijden van één Christus geen betaling voor onze zonden.

Antwoord. Tussen de zonden van ontelbare mensen én het lijden van één Mens is stellig geen overeenkomst, tenzij die ene Persoon van zulk een waardigheid is en tevens de straf die Hij lijdt, zo zwaar is, dat Hij het oordeel van God volkomen voldoet. En daarom is het lijden van de ene Christus voldoende, om alle zonden der mensen weg te nemen, en wel om twee oorzaken.

1e. Om de waardigheid van Zijn Persoon. Want Hij is waarachtig God en een rechtvaardig Mens.

2e. Om de zwaarte van de straf. Want Hij lijdt alles wat wij verdiend hadden in alle eeuwigheid te ondergaan. En daarom, is dit niet het allergrootste wonder van alle wonderen, dat Gods Zoon lijdt en aan het kruis uitroept: „Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?" Daarom is Zijn lijden gelijkwaardig en even gewichtvol als een eeuwige straf; ja, het overtreft nog het lijden van alle schepselen zeer. Want het feit, dat God lijdt, betekent meer dan wanneer alle schepselen vergingen. (Vgl. D.L., Hfdst. II, art. 2 en 4).

Aanhoudend bezwaar 1. Maar God kan lijden noch sterven. Dus is Christus geen waarachtig God, aangezien Hij leed en stierf.

Antwoord. De Persoon Die alleen God is, kan inderdaad niet lijden of sterven.

Maar wél de Persoon, Die God én Mens is, zoals Christus in het vlees geopenbaard is, 1 Tim. 3 : 16. Hoewel Hij immers niet lijden kan naar Zijn Godheid, toch kan Hij het wel naar Zijn mensheid. En dus is de uitspraak waar, dat „God Zijn Gemeente verkregen heeft door Zijn bloed”, Hand. 20 : 28. Bovendien volgt hieruit alleen, dat Christus geen waarachtig God is naar hetgeen waarin Hij geleden heeft, d.w.z. naar Zijn menselijke natuur; hetgeen wij toegeven.

Aanhoudend bezwaar 2. Tussen een tijdelijk lijden en de eeuwige straffen is geen overeenkomst. Christus' lijden was maar tijdelijk en duurde slechts kort, en Zijn dood duurde slechts drie dagen. Dus is er tussen Christus' lijden en de eeuwige straffen, waarvan wij verlost moeten worden, geen vergelijking mogelijk.

Antwoord. Er is inderdaad geen proportie tussen een tijdelijk lijden en de eeuwige straffen, tenzij de Persoon, Wie het tijdelijke lijden aangaat, Zelf eeuwig is en een oneindige waardij bezit, zoals de Persoon van de Zone Gods. Want ofschoon Zijn dood slechts een ogenblik duurde, gaat hij in waardij nog de eeuwige straf, ja die der gehele wereld nog te boven. De waardij van deze Persoon is zo groot, dat Zijn dood — al duurde die slechts een kleine tijd — toch een volkomen genoegdoening aan de Wet teweegbracht, daar hij Gode voor onze zonden voldoening deed. Want de Wet verplichtte ons óf tot gehoorzaamheid óf tot een afdoende straf. Nu, de Wet was geschonden, en dus moesten wij aan haar voldoen door een eeuwige straf. Deze heeft Christus voor ons geleden, echter zó dat Hij uit kracht van Zijn Godheid daaruit opkwam. Want Hij heeft de zaligheid ons niet alleen moeten verdienen, maar ze ons ook krachtadig moeten toeëigenen. Zo heeft Hij dan op tweeërlei wijze aan de Wet voldaan, 1e. door de volmaaktheid van Zijn eigen gehoorzaamheid, of gelijkvormigheid met de Wet; en 2e. door het dragen van de straf, die wij aan de rechtvaardigheid Gods verschuldigd waren.

Tegenwerping 3. Wanneer er een volkomen betaling geschied is, dan behoren ook álle mensen zalig te worden. Maar alle mensen worden niet zalig. Dus volgt daaruit, dat er door het lijden en de dood van Christus niet volkomen voor al onze zonden betaald is.

Antwoord. Wanneer er een volkomen betaling geschied is, dan behoren alle mensen zalig te worden, n.l. die deze betaling omhelzen en niet moedwillig verwerpen. Want het is niet voldoende, dat Christus betaald heeft, maar er is ook een toe-eigening van Zijn voldoening nodig, welke door het geloof geschiedt. Welnu, dit wordt niet door alle mensen, maar uitsluitend door de uitverkoren gelovigen gedaan.

Tegenwerping 4. Onder de Wet van Mozes waren er offers voor de zonde.

Antwoord. Dat waren in eigenlijke zin geen zoenoffers. Want het is „onmogelijk, dat het bloed van stieren en bokken de zonden wegneemt”, Hebr. 10 : 4. Maar het waren voorbeelden van de eigenlijke en enige zoenofferande van Jezus Christus: „Het bloed van Jezus Christus, Zijnen Zoon, reinigt ons van alle zonde”, 1 Joh. 1 : 7. „Hij is een verzoening voor onze zonden”, enz., 1 Joh. 2 : 32.

2. Naar welke natuur Christus geleden heeft.

Het feit dat Christus uit twee naturen, een Goddelijke en menselijke, bestaat, hebben wij al eerder aangetoond. De Goddelijke natuur kan niet lijden of sterven; want zij is eeuwig, allereenvoudigst, ja het leven zelf, dat niet sterven kan. Daarom, wanneer men zegt dat Christus geleden heeft, dan wordt dit bedoeld van de menselijke natuur, die lijden kon, en waarnaar Hij ook gestorven en weer opgewekt is; zoals in de Catechismus staat, dat Hij *naar lichaam en ziel* geleden heeft, d.w.z. naar Zijn gehele menselijke natuur; hetgeen Petrus met nadruk

verklaart in 1 Petrus 3 : 18: „gedood in het vlees, maar levend gemaakt door den Geest”, en in 1 Petrus 4 : 1: „Christus heeft voor ons in het vlees geleden.” Christus Zelf sprak: „Breekt dezen tempel en in drie dagen zal Ik denzelve oprichten”, Joh. 2 : 19 en in 10 : 18: „Ik heb macht hetzelfde af te leggen en heb macht hetzelfde wederom te nemen.” Deze woorden betuigen, dat in Christus naast het vlees nog een andere natuur geweest is, die niet heeft geleden, noch is gestorven. Naar Zijn Godheid kon Hij niet lijden of sterven. Want het lijden is een verandering, die in de Godheid niet voorkomen kan; maar de Godheid heeft zijn mensheid in de pijnen ondersteund, behouden en na Zijn dood, weer tot het leven opgewekt.

Ireneüs, lib. 3 contra haeres: „Gelijk Hij een Mens was, opdat Hij zou verzocht worden, zo was Hij ook het Woord, opdat Hij verheerlijkt zou worden; het Woord weliswaar rustende, opdat Hij zou kunnen worden verzocht, gekruisigd en gedood; en toch met de mensheid verenigd, opdat Hij zou kunnen overwinnen, enz..”

Tegenwerping. In Hand. 20 : 28 staat: „God heeft zijn Gemeente verkregen met Zijn eigen bloed.” Dus heeft Christus ook naar Zijn Goddelijke natuur geleden.

Antwoord. Deze woorden van Paulus dienen in een oneigenlijke zin verstaan te worden, zoals dat meer in de Schrift het geval is, wanneer de eigenschappen van Christus' ene natuur aan de gehele Persoon worden toegeschreven. Zo wordt hier het lijden van de menselijke natuur aan de gehele Persoon toegeëigend, omdat deze twee naturen personeel verenigd zijn, en dus de eigenschappen van beide naturen aan de gehele Persoon gemeenschappelijk zijn. God heeft bloed en is gestorven, niet naar Zijn Godheid, maar naar Zijn mensheid. En de verlossing is een werk van het Middelaarambt, dat aan de gehele Persoon naar Zijn beide naturen toekomt. Want bij de uitvoering daarvan werkt elke natuur hetgeen haar eigenlijke werk is, echter zó dat ze met elkaar gemeenschap hebben. De menselijke natuur lijdt, sterft en staat weer op; de Goddelijke natuur ondersteunt Zijn aangenomen menselijke natuur in het lijden en de dood, en geeft aan het lijden en de dood kracht en waardigheid, enz. Zo min het opgaat te zeggen: de mens is gemaakt uit elementen en sterfelijk, dus is ook de ziel gemaakt en sterfelijk — evenmin gaat het op te zeggen: God heeft door Zijn bloed de gemeente verkregen, en daarom heeft de Godheid bloed, of heeft Zij geleden en is Zij gestorven. Want hetgeen aan de gehele Persoon in de vereniging toegekend wordt, dat kan niet altijd op één natuur in het bijzonder, buiten deze vereniging, worden toegepast.

Over Christus' lijden naar de ziel zal later in het bijzonder behandeld worden, bij de verklaring van het Artikel over de nederdaling ter hel.

3. Welke oorzaken Christus tot het lijden gedrongen hebben.

De oorzaken die God bewogen hebben om ons Zijn Zoon te zenden, ten einde voor ons de dood te ondergaan, waren: 1. Zijn liefde tot het menselijke geslacht, Joh. 3 : 16: „Alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijnen eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe.” 2. Zijn barmhartigheid jegens de mensen, die aan de zonde en de dood vervallen neerlagen, Tit. 3 : 5: „Naar zijn barmhartigheid heeft Hij ons zalig gemaakt.” 3. Zijn wil, om het onrecht dat de duivel Hem aangedaan had, te wreken; daar hij ons van God tot Diens versmading had afgekeerd en van Zijn evenbeeld beroofd.

4. Tot welk doel Christus leed, en met welke vruchten.

Het doel waartoe Christus leed, en de vruchten die door Zijn lijden voortgebracht werden, zijn één en hetzelfde, maar worden verschillend gezien. Ten opzichte van Christus, Die geleden heeft, worden ze het doel genoemd, waarom Hij leed; en ten opzichte van ons: vruchten.

Er zijn twee voorname doeleinden of vruchten:

1e. de *eer van God*, of: opdat de liefde, goedheid, barmhartigheid en rechtvaardigheid Gods zou geopenbaard worden, door Zijn Zoon voor ons in de dood over te leveren en in Hem onze zonden volkomen te straffen. Hier dient men te overdenken, welk een groot kwaad de zonde is en hoe hevig Gods toorn ertegen woedt, aangezien ze niet weggenomen kon worden, dan alleen door de dood van Zijn Zoon.

2e. *Onze zaligheid*, of: opdat de Gemeente gerechtvaardigd, en van de zonde en de dood verlost zou worden. Dit wordt in de Catechismus aangewezen, als er verklaard wordt, dat Christus daarom geleden heeft: „Opdat Hij met Zijn lijden, als met het enig zoenoffer, ons lichaam en onze ziel van de eeuwige verdoemenis verlost, en ons Gods genade, gerechtigheid en het eeuwige leven verwierf.”

(Lansbergen: Hier wordt, ten eerste, geleerd van welk kwaad Hij ons verlost heeft, en ten tweede, welk goed Hij ons door Zijn lijden verwierf. Het kwaad waarvan Hij ons naar lichaam en ziel door Zijn lijden verlost heeft, is de *eeuwige verdoemenis*.)

Dit geeft de Apostel te kennen, als hij schrijft (Kol. 1 : 13), dat God „ons getrokken heeft uit de macht der duisternis en overgezet heeft in het Koninkrijk van den Zoon Zijner liefde.” Eveneens (in Rom. 8 : 34): „Wie is het die verdoemt? Christus is het Die gestorven is”, en als hij uit de Profeet (Hoséa 13 : 14) aanhaalt, dat door het lijden, sterven en opstaan van Christus „de dood is verslonden tot overwinning” (1 Kor. 15 : 54). (Lansbergen: Het goed dat Hij ons door Zijn lijden verworven heeft, is:

1e. De *genade Gods*; aangezien wij tevoren bij God in ongenade stonden en wij van nature „kinderen des toorns” waren (Ef. 2 : 3), daarom hebben wij nu dank zij het lijden van Christus dit verkregen, dat wij „met vrijmoedigheid mogen toegaan tot den troon der genade, opdat wij barmhartigheid mogen verkrijgen en genade vinden om geholpen te worden ter bekwamer tijd”, omdat wij een Hogepriester hebben, „Die in alle dingen, gelijk als wij, is verzocht geweest, doch zonder zonde” (Hebr. 4 : 15v.).

2e. De *gerechtigheid*. Dit leert ons de Apostel, als hij zegt, dat „Christus voor ons tot zonde gemaakt is” (2 Kor. 5 : 21), d.w.z. tot een offerande voor de zonde, „opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem”, d.w.z. voor de rechterstoel van God zouden gerechtvaardigd worden.

3e. Het *eeuwige leven*; dit wordt ook de Hebreëen onderwezen, als er geschreven staat (Hebr. 5 : 8v.): „Hoewel Hij de Zoon was, nochtans heeft Hij gehoorzaamheid geleerd uit hetgeen Hij heeft geleden. En geheiligd zijnde, is Hij allen die Hem gehoorzaam zijn, een oorzaak der eeuwige zaligheid geworden.” Als Hij ons door Zijn lijden tot een oorzaak der zaligheid geworden is, dan heeft Hij ook het eeuwige leven verworven. En dit zijn de voornaamste doeleinden van Christus' lijden.

Want daarom heeft de Zoon van God geleden, opdat Zijn lijden een genoegzaam rantsoen (en het enige zoenoffer) zijn zou voor al onze zonden. 1 Joh. 1 : 7: „Het bloed van Jezus Christus, Zijnen Zoon, reinigt ons van alle zonden”, en 2 : 1v.:

„Wij hebben een Voorspraak bij den Vader, Jezus Christus den Rechtvaardige; en Hij is een Verzoening voor onze zonden; en niet alleen voor, de onze, maar ook voor de zonden der gehele wereld.” Joh. 1: 29: „Zie, het Lam Gods, Dat de zonde der wereld wegneemt.”

Lansbergen: Deze leer van Christus' lijden zal ons dienen, ten eerste opdat wij mogen weten, hoe groot Christus' liefde tot ons is, daar Hij zonder bezwaar en gewillig de straffen voor onze zonden op Zich genomen en zoveel voor ons heeft willen lijden. Ten tweede, opdat wij mogen gedenken, hoe gruwelijk de zonde is in de ogen van God, daar ze niet anders dan door zo'n zwaar en vreselijk lijden kon worden verzoend en weggenomen. Daarom moeten wij ze van ganser harte verfoeien en vlieden. Ten derde, opdat wij mogen gedenken, dat ook wij buiten de legerplaats hebben te gaan en Christus' smaadheid moeten dragen (Hebr. 13 : 13). „Dewijl ook Christus voor ons geleden heeft, ons een exempel nalatende, opdat gij Zijn voetstappen zoudt navolgen”, 1 Petrus 2 : 21).

Waarom Christus onder Pontius Pilatus geleden heeft.

Vraag 38. Waarom heeft Hij onder de rechter Pontius Pilatus geleden? Antwoord. Opdat Hij onschuldig onder de wereldlijke rechter veroordeeld a) zijnde, ons daarmee van het strenge oordeel Gods, dat over ons gaan zou, bevrijde b).

a. Matth. 27 : 18v. en 23v., Luk. 23 : 13v. en 20-22 en 41, Joh. 18: 29 en 38; 19 : 4 en 12.

b. Ps. 69 : 5, Jes. 53 : 4v. en 8, 2 Kor. 5 : 21, Gal. 3 : 13v.

Verklaring van Vraag 38.

De omstandigheid en de naam van de rechter is niet toevallig in de Ge-loofsartikelen ingeslopen, maar om gewichtige redenen daarin gesteld.

Ten eerste, opdat wij herinnerd zouden worden aan de vervulling van Jakobs profetie, Gen. 49 : 10: „De scepter zal van Juda niet wijken, noch de wetgever van tussen zijn voeten, totdat Silo komt, en Denzelve zullen de volkeren gehoorzaam zijn”, en aan die van Ez. 21 : 27: „Ik zal die kroon omgekeerd, omgekeerd, omgekeerd stellen; ja, zij zal niet zijn, totdat hij kome, die daartoe recht heeft en dien Ik dat geven zal.” Want het feit dat toentertijd de scepter van Juda weggenomen en de kroon omgekeerd was, blijkt daaruit dat Christus door een Romeinse stadhouder Pontius Pilatus werd veroordeeld. Daarom bevestigt deze omstandigheid ons geloof, dat de Messias thans al gekomen is.

Ten tweede, opdat wij onderwezen zouden worden, dat Christus niet in het geheim door de Joden gedood of in een oproer ter dood gebracht en vermoord werd. (Want dat mocht niet geschieden vanwege Gods bijzondere Raad en Zijn onveranderlijk besluit, en dat kon ook niet geschieden, hoewel het menigmaal door de Joden ondernomen was). Maar Hij moest in het openbaar en volgens het gewone recht van de aangestelde rechter, na gehouden onderzoek inzake al Zijn beschuldigingen, veroordeeld en ter dood overgeleverd worden. En hoewel Zijn lijden even krachtig zou geweest zijn, of het nu in het geheim dan wel in het openbaar was gebeurd, toch waren wij er niet zo zeker van geweest, dat de volkomen voldoening voor onze zonden was geschied.

(Lansbergen, Cop.: Ten derde, opdat de waarheid van Christus' lijden daardoor bevestigd werd. Want het is zowel uit de Heilige Schrift als uit de ongewijde geschiedschrijvers bekend, dat in de tijd dat Christus geleden heeft, Pontius Pilatus

landvoogd was over het Joodse land, daartoe aangesteld door keizer Tiberius in het twaalfde jaar van zijn regering. Augustinus zegt (De Fid. & Symb. cap. 5): De naam van de rechter moest daartoe erbij staan, om de tijd te weten, dat het gebeurde. Want als men niet zeggen kan, op welke tijd of onder welke keizer of andere bestuurders het één of ander zich toegedragen heeft, dan pleegt men veelal aan de waarheid van een geschiedenis te twijfelen, of ze al dan niet gebeurd is).

En het behaagde de Vader, dat Zijn Zoon niet alleen door de aangestelde rechter in het openbaar ondervraagd, veroordeeld en gedood zou worden, maar dat wij dit ook zouden weten, en dat dit tevens in de Artikelen van ons geloof zou voorkomen, voornamelijk om twee redenen.

1e. Opdat ook Christus Zelf, na een naarstig onderzoek op al Zijn aanklachten gehouden, van de rechter een getuigenis van Zijn onschuld zou krijgen, en opdat wij zouden weten, dat Hij door die rechter eerst vrijgesproken en daarna onschuldig veroordeeld is. (Bastingius) Zoals de Evangelisten eenparig daarvan getuigen, met gebruikmaking van Pilatus' eigen woorden: „Gij hebt dezen Mens tot mij gebracht, als Eén, Die het volk afkerig maakt; en ziet, ik heb Hem in uwe tegenwoordigheid ondervraagd en heb in dezen Mens geen schuld gevonden, van hetgeen daar gij Hem mede beschuldigt“, Luk. 23 : 14 en Joh. 19 : 4. Daarna veroordeelt hij Hem toch, zoals Matthéüs verklaart, Matth. 27 : 26, zeggende: „Toen liet hij hun Bar-Abbas los, maar Jezus gegeseld hebbende, gaf hij Hem over om gekruisigd te worden.”

Hierbij werd Pilatus stellig gedreven door zijn eigen verkeerde aandoeningen en gedachten, maar God heeft toch in Zijn voorzienigheid het werk zó bestuurd, dat de rechter Pilatus, eer hij het doodsvonnis uitsprak, zelf Christus openlijk met zijn eigen mond voor onschuldig verklaarde, opdat daardoor ontwijfelbaar zeker zijn zou, dat Hij niet voor Zijn eigen misdaad, maar voor de onze leed; en opdat Hij een onschuldig offer voor ons zou worden, en dat Zijn onrechtvaardige verdoemenis zou komen in de plaats van onze rechtvaardige verdoemenis).

2e. Opdat wij zouden weten, dat Hij door God Zelf om onzer zonden wil veroordeeld is, en daarom ook aan het oordeel van God voor ons heeft genoeggedaan. Want God Zelf zit als Voorzitter het gericht voor, 2 Kron. 19 : 6.

Waarom Christus gekruisigd is.

Vraag 39. Heeft dat iets meer in, dat Hij gekruisigd is geweest, dan wanneer Hij met een andere dood gestorven was?

Antwoord. Ja het, want daardoor ben ik zeker, dat Hij de vervloeking die op mij lag, op Zich geladen heeft; omdat de dood des kruises van God vervloekt was a).

a. Deut. 21 : 23, Gal. 3 : 13, Num. 21 : 8v., Joh. 3 : 14v., Ef. 2 : 16, Kol. 1 : 20; 2 : 14v.

Verklaring van Vraag 39.

Lansbergen. Tevoren is verklaard, dat Christus onschuldig door Pilatus veroordeeld werd. Nu volgt, waartoe Hij veroordeeld is, n.l. tot de dood des kruises. Want in de Geloofsartikelen wordt erbij gesteld: „gekruisigd.” Deze methode van straffen was niet alleen zeer schandelijk en smadelijk, maar tevens wreed en verschrikkelijk. Want zij die deze straffen ondergingen, werden zeer gewelddadig aan het kruis uitgerekt, en (zoals uit de woorden van Thomas kan

afgeleid worden) daaraan met nagelen, door de handen en voeten gedreven, vastgeklonken, en daarna naar boven opgericht; en zo stierven deze arme mensen onder zeer vreselijke pijnen aan alle zenuwen en leden van het hele lichaam.

Lansbergen. Waarom Christus nu aan het kruis wilde omgebracht worden, zijn voornamelijk twee redenen. Ten eerste: Omdat de dood des kruises niet alleen een vermeerdering van Christus' lijden betekent, maar ook een bevestiging van ons geloof. Want op grond daarvan zijn wij er zeker van, dat Christus onze vervloeking op Zich genomen en ons daarvan verlost heeft. Want de dood des kruises was door God vervloekt. Dit leert de Apostel in Gal. 3 : 13: „Christus heeft ons verlost van den vloek der Wet, een vloek geworden zijnde voor ons; want er is geschreven: Vervloekt is een iegelijk die aan het hout hangt.” En God had ook daarom de kruisdood vervloekt, omdat Hij besloten had om ons daardoor van de vloek te verlossen.

Daarom heeft Hij Zijn eniggeboren Zoon deze smadelijke dood willen laten ondergaan, *enerzijds*, opdat wij daaruit zouden leren, hoe vervloekt onze zonden voor God zijn. Want ze konden niet anders weggenomen worden dan uitsluitend door de allerbitterste en smadelijke dood van Zijn Zoon. En tevens behoorden wij door de overdenking hiervan, opgewekt te worden om de zonden te schuwen en Gade dankbaarheid te bewijzen. *Anderzijds*, opdat wij in het geloof bevestigd zouden worden, dat onze vloek en schuld werkelijk op Gods Zoon gelegd is, en wij door Hem de zegen en het leven verkrijgen, Gal. 3 : 14 en 4 : 5. (Vgl. D.L., II, art. 2).

Bovendien moesten zo ook de voorbeelden in Christus volbracht worden. En dit moest weer gebeuren, opdat wij bevestigd zouden worden in het geloof, dat alle voorbeelden in Christus vervuld en door Hem afgedaan zijn. Want de *offeranden* van het Oude Testament, waardoor Christus' offer afgebeeld was, werden eertijds op hout gelegd en, eer men ze verbrandde, omhoog opgeheven (Gen. 22 : 9, Lev. 3 : 5; 4 : 12 en 6 : 12). Daarmee werd aangeduid, dat Christus aan het hout genageld zou worden, en omhoog geheven aan het altaar des kruises, opdat Hij voor ons een heilige offerande zou worden bij God Zijn Vader. Hetzelfde werd ook in Izak voorafgebeeld, die op het hout gelegd werd, toen hij door de vader geofferd zou worden (Gen. 22 : 9).

Tenslotte: de *koperen slang*, die door Mozes in de woestijn aan een paal opgehangen werd, betekende dat Christus gekruisigd zou worden, zoals Hij van Zichzelf getuigt, Joh. 3 : 14: „Gelijk Mozes de slang in de woestijn verhoogd heeft, also moet de Zoon des mensen verhoogd worden”, en Joh. 12 : 32: „En Ik, zo wanneer Ik van de aarde zal verhoogd zijn; zal ze allen tot Mij trekken. (En dit zeide Hij, betekende, hoedanigen dood Hij sterven zoude).”

(Bastingius, Lansbergen: Met het feit, dat ook de lichamen der dieren, wier bloed in het heiligdom ter verzoening gebracht werd, buiten het leger verbrand werden (Lev. 4 : 11v., Hebr. 13 : 12), werd aangeduid, dat Christus buiten de poort zou sterven; en hetgeen David voorzegd had, Ps. 22 : 17: „Zij hebben Mijne handen en Mijne voeten doorgraven.” Zoals ook hetgeen Jesaja daarvan had geprofeteerd, Jes. 53 : 12: „En Hij is met de overtreders geteld geweest”, vervuld is, toen Hij aan het kruis genageld en tussen twee moordenaars opgehangen werd, Luk. 23 : 17 en Marc. 15 : 28.

Dit is de wonderbare wijsheid van God, welke Hij voor de grondlegging der wereld verordineerd had tot Zijn eer en tot onze zaligheid; welke de Joden weliswaar een ergernis, en de Grieken een dwaasheid was, „maar hun die geroepen

zijn, beide Joden en Grieken, prediken wij— zegt Paulus (1 Kor. 1 : 23v.) — Christus, de kracht Gods en de wijsheid Gods.” Daarom, al is het dat Christus' dood in het oog der wereld schandelijk is, toch schamen wij ons er niet voor, noch ergeren wij ons eraan. Maar in de wetenschap dat er geen andere weg was, waardoor wij konden zalig worden, spreken wij met de Apostel, 1 Kor. 2 : 2: „Ik heb niet voorgenomen iets te weten onder u dan Jezus Christus en Dien gekruisigd”, en verwonderen ons des te meer, vers 7v.: „Wij spreken de wijsheid Gods, bestaande in verborgenheid, die bedekt was, welke God te voren verordineerd heeft tot heerlijkheid van ons, eer de wereld was; welke niemand van de oversten dezer wereld gekend heeft; want indien zij ze gekend hadden, zo zouden zij den Heere der heerlijkheid niet gekruist hebben”).

Wat wil het dus nu zeggen: „Ik geloof in Jezus Christus, Die geleden heeft onder Pontius Pilatus”?

Het betekent: Ik geloof, dat Christus:

- 1^e direct van Zijn ontvangenis af allerlei ellende en jammer voor mij geleden heeft;
- 2e. dat Hij vooral aan het eind van Zijn leven het gevoel van Gods toorn en de allerbitterste pijnen naar ziel en lichaam voor mij geleden heeft; en
- 3e. dat Hij door dit Zijn lijden voor al mijn zonden in het oordeel Gods genoegdoening bracht, en voor mij de vergeving der zonden, de Heilige Geest en het eeuwige leven verkregen heeft.

En wat betekent het, wanneer men belijdt: „Ik geloof in Christus, Die gekruisigd is”?

Het wil zeggen: ik geloof, dat Christus voor mij aan de vloek onderworpen is geweest, opdat Hij mij daarvan zou verlossen; van welke vloek de dood des kruises, die van God vervloekt was, een bewijs is geweest.